

A HADITENGERÉSZETI ÉS A KAPCSOLÓDÓ ESEMÉNYEK KRONOLÓGIÁJA

1915.

1915. JANUÁR

28. Az 54T torpedónaszád Polába érkezik kazáncserére.
A PANDÚR visszatér Polába.
A TRIGLAV (I) bevetésen az Otrantói-szorosban.
29. A 73F Sebenicoba érkezik.
31. A *Pronta* vontatót behívják, hogy a Sebenicói Haditengerészeti Körzet Parancsnokságánál szolgáljon.

1915. FEBRUÁR

- A BALATON a cattarói állomáshely felé hajózik.
A 72F tengeralattjárókat keres.
01. A KAISERIN UND KÖNIGIN MARIA THERESIA a 6-os torpedónaszáddal együtt elindul Sebenicoba.
Az ULAN tengeralattjárókat keres Budua előtt.
Az U6 kifut Cattaróból az albán vizekre, majd géphiba miatt a Pali Foktól visszafordul.
A LIKA (I) visszatér a szolgálatba.
A 6-os torpedónaszád Sebenicoba megy.
 02. Az U6 befut Cattaróba.
Pola előtt kiemelik az elsüllyedt CURIE francia tengeralattjárót és javításra a polai Arzenálba viszik.
 - 02-03. A 6-os torpedónaszád ellenséges tengeralattjárókat keres Cherso előtt.
 03. A PLANET beszállítja az E21 hidroplán roncsait.
 05. Az ULAN tengeralattjárókat keres Budua előtt. A szárazföldi csapatok tűz alá veszik.
Visszaadják a tulajdonosainak a *Radium* szénszállító gőzöst.
 06. Az U5 Korfuig őrzérazozik.
 07. A CURIE francia tengeralattjárót átkeresztelik U14-re.
 11. A WILDFANG-ot a Sebenico állomáshelyre vezénylik.
 12. Az U12 kifut Polából Cattaro felé az USKOKE kíséretében.
 14. A LEOPARD-ot a torpedóiskolához vezénylik, mint iskolahajót (május 15-ig).
Az USKOKE egészen Makarskáig őrzérazozik az U6-tal, majd Polába indulnak.
A CSIKÓS a 15-ös, a 17-es és a 68F torpedónaszádokkal együtt a montenegrói állásokat ágyúzza Antivarinál.
 16. A LIKA (I) Sebenicoba érkezik.
Az U12 befut Polába, majd Montenegró előtt őrzérazozik.
 17. A *Dampfer I*-et visszaadják a tulajdonosainak.

18. A TÁTRA, a BALATON, a LIKA (I), a CSEPEL, a TRIGLAV (I) és az ORJEN támadást hajt végre az Otrantói-szorosban.
Az U5 tengeralattjáró Polába indul a CSIKÓS vontájában.
Az U6 Polába érkezik.
19. Az ULAN és a STREITER egy montenegrói gőzöst és két vitorlás barkot üldöz, a Sv. Ilijánál lévő parti ütegek tűz alá veszik a rombolókat.
Az U5 Polába érkezik javításra.
23. Az 56T, 67T, 76T, 77T, 78T, 80T és a 81T torpedónaszádok, valamint a TÁTRA, megérkeznek Polába.
A LIKA (I), a TRIGLAV (I), és a 74T, 75T torpedónaszádok Polába indulnak.

1915. FEBRUÁR

24. A francia DAGUE (720 t) aknára fut Antivari előtt és elsüllyed.
A CHAMÁLEON Polába vitt egy a Medolino-öbölben felvett repülőgépet.
25. A TÁTRA a VELEBIT-tel együtt aknákat keres.
27. ***Sikertelen támadás Przemysl felmentésére, az ostrom tovább folytatódik március 14-ig.***
Antivari előtt egy francia tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre az U12 ellen.
A *Dampfer XX* (Fram gőzös) Sebenicoba érkezik.

1915. MÁRCIUS

01. A 66F és 67F torpedónaszádok az Antivari elleni bevetésen.
- 01-02. Az ULAN és a STREITER biztosítják az Antivari kikötője elleni torpedónaszád támadást. A CSIKÓS, az 57T, 66F és a 67F torpedónaszád megtámadja Antivarit és megtorpedózza a *Rumija* (140 t) montenegrói királyi jachtot.
02. A PANDÚR Polában dokkol március 6-ig.
A WARASDINER felderítést hajt végre Antivari előtt.
Az U1 első próbaútja az átépítés után.
03. A 69F és a 72F torpedónaszádok felderítésen Antivari előtt.
- 03-08. A TÁTRA dokkban hajócsavar javítás céljából.
04. Légítámadás a francia hajóraj ellen Antivaritól délre.
A törökök 3 osztrák-magyar tengeralattjárót szeretnének vásárolni a Dardanellák védelmére, de csupán kettő van hadrafogható állapotban, így a kérést visszautasítják.
A Földközi-tengeren aknára fut és elsüllyed a *Manx Hero* brit trawler¹ (221 t).
05. Légítámadás Antivari ellen.
06. A PANDÚR újból szolgálatba áll.
08. Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra.
09. A TÁTRA aknakeresést hajt végre.
11. A WILDFANG Ancona előtt portyázik.
Az U6-ra felszerelik az aknavágó berendezést, mely munka március 23-ig tart.
14. Az ULAN és az USKOKE felderítést végez a montenegrói partok előtt.
15. A németek elhatározzák, hogy szétszerelt állapotban vasúton Polába küldik az UB7 és UB8 tengeralattjárókat.
16. A CSEPEL tengeralattjárót keres Spalato előtt.

¹ Trawler = Vonóhálós halászhajó

18. Az 56T torpedónaszád Sebenicoban állomásozik április 12-ig.
A TÁTRA, a LIKA (I) és a 75T torpedónaszád Sebenicoba indul.
A TRIGLAV (I), az ORJEN, a 80T és a 81T torpedónaszád Sebenicoba érkezik.
Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra, átvizsgál két olasz vitorlást, majd elengedi őket.
19. *A przemysli osztrák-magyar csapatok sikertelen kitörési kísérletet hajtanak végre.*
21. Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra.

1915. MÁRCIUS

22. *Véget ér Przemysl második ostroma. A 110 000 fős osztrák-magyar védősereg megadja magát.*
Az U5 kifut Polából Cattaro felé.
Az U12 elfogja és Cattaróba kíséri a *Fiore di Dulcigno* és a *Hilussie* montenegrói vitorlásokat.
23. Légítámadás az Antivari – Virpazar vasútvonal ellen.
Az USKOKE egészen Makarskáig őrzésként az U4-gyel.
24. Az U4 a *Gigant* vontájában Polába indul átépítésre, ahol egy 3,7 cm-es gyorstüzelő löveget kap.
Az U5 megérkezik Cattaróba.
26. A DINARA, a RÉKA, a VELEBIT és a PANDÚR tengeralattjáró keresést hajt végre Spalato előtt.
28. Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra.
30. Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra.
31. A TURUL-t Sebenicoból Cattaróba vezénylik.
Légítámadás Antivari ellen.
A WARASDINER kifut Polából Cattaro felé.
Az U12 elfog öt vitorlást (*Fiore I, Buone Forte, Fiore II, Indaverdi, Hailie*) és Cattaróba kíséri őket.
Az U3 Polába érkezik egy április 21-ig tartó átépítésre, mely után Triesztbe megy.

1915. ÁPRILIS

- A *Fasana* gőzöst behívják aknakereső szolgálatra Sebenicoba.
A *Colibri* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
Rövid időre bérbe veszik a *Liburnia* gőzöst.
A *C* vontatót visszaadják a tulajdonosainak.
01. A WARASDINER megérkezik Cattaróba.
A bremeni AG Wesernél megrendelnek két tengeralattjárót (U10 és U11).
A *Dampfer XIX*-et (*Hrvat* gőzöst) visszaadják a tulajdonosainak, helyette bevonultatják a *Zichy* gőzöst.
 02. Az ULAN befut Polába.
A STREITER Polába indul.
Az U5 kifut Cattaróból Korfu felé.
 03. Az ULAN Polába indul.
A *Nr. 9* tendert átadják a 19. Hadtestnek.
Olaszország felmondja a Hármasszövetséget.

04. Paxos szigetétől nyugatra az U5 eredménytelen támadást hajt végre egy VICTOR HUGO osztályú cirkáló ellen.
05. Az U12 kifut Cattaróból a Montenegró előtti blokádszolgálatra.
06. **Olaszország tájékoztatja Ausztria-Magyarországot a követeléseiről a semlegességéért cserébe: Trentino, a dalmát szigetek, Gorizia és Gardisca, elsőbbség Albániában. Ezeket visszautasítják.**
Az U5 visszatér Cattaróba.
07. **Először bocsátanak ki kenyér és lisztjegyeket Bécsben.**
A WARASDINER bevetésen az albán partoknál.
08. Behívják a *Stolvio* vontatót a polai Arzenálban és kikötőben való szolgálatra.

1915. ÁPRILIS

09. A SANKT GEORG Polába érkezik.
10. A TÁTRA, BALATON, LIKA (I), TRIGLAV (I), ORJEN és a CSEPEL az Otrantói-szoros elleni támadásban a Santa Maria di Leuca Fokig nyomul előre.
Az ORJEN és a LIKA (I) a HELGOLAND társaságában a bevetésen a San Maria di Leuca Foktól délre hajózik.
Befejeződik a német UB7 és UB8 tengeralattjárók összeszerelése.
Albán felkelők ágyúzzák az olaszok által megszállt Durazzót.
11. **Bécsben és Alsó-Ausztriában életbe lép a kenyérjegyek használata (Ausztriában a fejadagrendszer 1922 novemberéig marad életben).**
A TÁTRA befut a Cattarói-öbölbe.
12. A TÁTRA Sebenicoba hajózik.
A trieszti kikötőben a túlterhelés miatt elsüllyed a *Trieste D* gőzös, és a *Belrorie* valamint a *Titan* gőzösök elérhetetlensége miatt csak január 30-án emelik ki.
13. A KOMET Torcola közelében segítséget nyújt a *Dampfer XIX*-nek.
A VELEBIT Polába érkezik és a kiegészítő fegyverzet (hátsó iker torpedóvető cső) felszerelése végett május 1-ig ott marad.
A BALATON, a LIKA (I), a TRIGLAV (I) és a TÁTRA Polába érkezik.
Az 51T torpedónaszádot Sebenicoból Polába vezénylik.
15. Ausztria-Magyarországon 50 éves korig terjesztik ki a hadkötelezettséget.
A HUSZÁR Cattaróba indul.
A német UB3-at vasúton Polába szállítják.
142 000 fős olasz hadsereg áll az osztrák határnál. Ausztria-Magyarországon 50 éves korig küldik ki a katonai behívókat.
16. **Az albán lázadók újból az olaszok által megszállt Durazzót ágyúzzák.**
A CSEPEL Polába érkezik.
Az U6 a HUSZÁR vontájában Cattaróba érkezik.
A CSIKÓS aknát keres a Drin-öbölben.
17. Az USKOKE és az U6 őrzőjáraton Montenegró előtt.
Az U12 Polába indul a *Gigant* vontájában.
Hivatalosan kibérlik a *Filippo Artelli* gőzöst.
18. A PANDÚR Cattaróba indul.
Az U12 Polába érkezik.
19. A CSIKÓS aknakeresést folytat a Drin-öbölben.
20. A SZIGETVÁR Polába érkezik.
21. A PANDÚR és az ULAN befut Cattaróba.
A TÁTRA aknakeresést folytat.
Megvásárolják a *Kelvin* motoros naszádot.
22. A CSIKÓS kifut Cattaróból Pola felé.

- Az U6 átvizsgál két olasz gőzöst meg egy vitorlást, majd elengedi őket.
A Sebenico, Pola és Trieszt közötti szállítószolgálatra behívják a *Francesca* gőzöst.
23. A CSIKÓS Polába érkezik.
24. A WARASDINER a PANDÚR-ral aknakeresést végez a Bojana torkolatában, majd az Antivarinál lévő ellenséges állásokat lövi.
Az U5 kifut Cattaróból az Otrantói-szoros felé.
25. ***Szövetséges partraszállás a törökországi Gallipoli félszigeten.***
Visszaadják a tulajdonosainak a *Sirana* gőzöst.

1915. ÁPRILIS

26. ***Titkos Londoni Egyezmény Olaszország és a Szövetségesek között – Olaszországnak egy hónapon belül be kell lépnie a háborúba, jutalmul megígérik neki Dél-Tirolt (a Brenner hágóig), Isztriát, Triesztet és Dalmáciát (Fiume kivételével).***
A *Cementi* gőzöst behívják castelnuovói szolgálatra.
27. Az Otrantói-szorosban az U5 (von Trapp) két torpedóval eltalálja a francia LÉON GAMBETTA (12 500 t) cirkálót, mely 10 perc alatt elsüllyed. Veszteség 684 fő, túlélő 137 fő. A francia cirkálókat visszavonják az otrantói blokádból és a háború végéig nem hatolnak be az Adriára.
Az osztrák-magyar flottát figyelmeztetik az Olaszországgal való háború veszélyére.
29. Az U6 kifut Cattaróból a Jóni-tengerre.
30. A BLITZ Polába megy javításra.

1915. MÁJUS

- A *Bosnia* gőzös ágyúkat szállít a Lovcsen hegy lövetéséhez.
A *Ponsal* vontatót visszaadják a tulajdonosainak.
01. A RÉKA és a CSIKÓS Polából Cattaróba kíséri a német U8-as tengeralattjárót vontató NOVARÁ-t.
A TURUL bevetésen Lissa közelében.
02. A NOVARA a német UB8-at vontatva a RÉKA kíséretében elindul Cattaróból a Jóni-tengerre.
A VELEBIT rombolót áthelyezik Cattaróba.
03. A 15-ös torpedónaszád Trasténél kimentti a szárazföldi haderő egyik pilótáját.
A polai kikötőben és az Arzenálban való alkalmazásra behívják a *Fiume* vontatót.
04. ***Olaszország kilép a Hármasszövetségből.***
A SZIGETVÁR Polába érkezik.
A TÁTRA Porto Palazzoba hajózik a német Schmidt tengerész főhadnaggyal és egy német matrózzal, ahol a két tengerészt átadja a NOVARA által vontatott német U6 tengeralattjárónak, majd visszatér Polába.
05. A CSIKÓS, a VELEBIT és a RÉKA megérkezik Polába.
A 76T torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba.
Az U6 visszatér a bevetésről Cattaróba.
A polai kikötőben és az Arzenálban való használatra behívják a *Sebino* vontatót.
- 05-06. A *Gigant* Polából Cattaróba vontatja az U4 tengeralattjárót.
06. A NOVARA elkerüli a francia hadihajókat Kefalónia előtt, miután sikeresen

- odavontatta és eleresztette a német UB8-at, melynek Konstantinápoly volt a végcélja (odaérkezett május 11-én).
 A VELEBIT újból szolgálatba áll.
 A TÁTRA Polában dokkol hajócsavar csere céljából május 12-ig.
07. ***A német U20 Délnyugat-Írország előtt elsüllyeszti a Lusitania (32 000 t.) személyhajót. Az 1959 főből veszteség 1198 fő, közöttük 128 amerikai állampolgár.***
 A *Pelagosa* gőzöst behívják őrhajónk Fasanához.
08. A WARASDINER felderítésen Pelagosa szigete előtt.
 A CSEPEL dokkban hajócsavar csere céljából május 12-ig.

1915. MÁJUS

09. ***Ausztriában heti öt napra korlátozzák a húsfogyasztást (eredetileg hat nap volt).***
 Az U6 Cattaróból Spalatoba indul a *Pluto* vontájában.
10. A 77T torpedónaszád aknakeresést végez Ancona előtt.
 Párizsban Haditengerészeti Egyezményt ír alá Nagy Britannia, Olaszország és Franciaország, miszerint:
 A Brindisiben állomásozó Első Flotta: az olasz hadiflotta egy része plusz 12 francia romboló, 6 francia tengeralattjáró, 4 brit csatahajó, 4 brit cirkáló és brit repülőgépek.
 A Második Flotta támogatóként Tarantóban, Máltán és Bizertában állomásozik.
11. A TRIGLAV (I) vontájában az U12-vel (a német UB7) Polából Sebenicoba hajózik, majd onnan az Ioni-tengerre.
 Az U6 befut Spalatoba, majd Sebenico, Pelagosa és Lissa között őrzérazozik.
Ausztria-Magyarország mozgósításba kezd az olasz fronton.
12. A KOMET aknákat szállít Polából Metkovicba.
 A TÁTRA újra szolgálatba áll.
 Az USKOKE Sebenicoba érkezik.
 A haditengerészet személyi állományának húsadagját 400 grammról 300-ra, a kenyéradagját 500 grammról 420-ra csökkentik.
13. A Németországból Konstantinápolyba tartó német U21 befut Cattaróba.
14. Az U4 átvizsgál majd útjára enged egy albán vitorlást.
15. A LEOPARD-ot a torpedóiskolából a helyi védelmi feladatokra vezénylik.
 A BLITZ aknákkal Cattaróba indul.
- 15-16. A TRIGLAV (I) átvontatja a Konstantinápolyba tartó UB7-et az Otrantói-szoroson (az UB7 június 21-én érkezik meg a rendeltetési kikötőjébe).
16. ***Oszták-magyar engedmények Olaszországnak.***
 Megérkezik Polába vasúton Németországból az UB1 és az UB15 tengeralattjáró, melyeket a német haditengerészet állít össze.
 Az U4 bevontat Cattaróba egy vízirepülőgépet.
17. Montenegrói ütég lövi a 13-as torpedónaszádot.
18. A TÁTRA egy német haditengerész tisztet visz Gjenovicba, hogy egy U-boot állomást létesítsenek.
 A LIKA (I) befut Sebenicoba.
 A CSEPEL Sebenicoba indul.
 A WARASDINER átvizsgál egy albán vitorlás hajót.
 A SEBENICO-t őrhajóként Novigrádba vezénylik (1917-ig).
 A britek a Földközi-tenger keleti medencéjében elfogják a *Proton* gőzöst (az 1000 tonnás görög hajót a németek bérelték ki U-boot ellátó hajónak), majd

- Alexandriába internálják.
19. A HELGOLAND, a LIKA (I), a CSEPEL, a TÁTRA és az ORJEN a Gargano Fok és Pelagosa között őrzéatozik május 23-ig.
Az ADMIRAL SPAUN, az USKOKE, a STREITER, a WILDFANG és az ULAN Pelagosa és Lagosta között őrzéatozik május 23-ig.
Négy osztrák-magyar tengeralattjáró fut ki cirkálók, rombolók és torpedónaszádok társaságában egy meglepetésszerű olasz támadás megelőzése érdekében.
- 19-20. Az U1 első háborús bevetése.
20. A PANDÚR kifut a német U21-es tengeralattjáróval.
A TÁTRA befut Sebenicoba.

1915. MÁJUS

21. ***További osztrák-magyar engedmények Olaszországnak.***
Az *Adria* vámörhajót behívják és kikötővédelmi hajóként a MARS-hoz vezénylik.
A *Magyar* gőzöst újból kibérlik polai szénszállításra.
A trieszti Pénzügyőr Igazgatóságtól behívják a *Motorboot 5-öt*, hogy Polában futárcsónakként használják.
22. A TÁTRA leszálláson Pelagosa előtt.
Az U4 a Drin-öbölben várakozik az olasz hadüzenetre.
23. ***OLASZORSZÁG HADAT ÜZEN AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGNAK 16.00-kor (de Németországnak még nem – lásd 1916. augusztus 28-at).***
Az U12 Triesztbe, S. Sabbában állomásozik.
A HUSZÁR aknákat telepít.
A WARASDINER az U9-cel (a német UB3) elindul Polából. Az U-boot úti célja Konstantinápoly, de útközben nyomtalanul eltűnik.
20.00-kor kifut Polából az Osztrák-Magyar Flotta zöme:
Felderítő csoport: SAIDA, SZIGETVÁR, BALATON, TRIGLAV (I)
I. Hajóraj: VIRIBUS UNITIS, TEGETTHOFF, PRINZ EUGEN, ERZHERZOG FRANZ FERDINAND, RADEZKY, ZRÍNYI.
II. Hajóraj: ERZHERZOG KARL, ERZHERZOG FRIEDRICH, ERZHERZOG FERDINAND MAX, HABSBURG, ÁRPÁD, BABENBERG.
Biztosító erők: CSIKÓS, VELEBIT, RÉKA, DINARA, továbbá **20 db** torpedónaszád
Corsini csoport: NOVARA, SCHARFSCHÜTZE, a 78T, a 79T, 80T és a 81T.
Rimini csoport: SANKT GEORG, 1-es és a 2-es torpedónaszád.
24. 01.00-kor: a RADEZKY, az 56T és a 73F a kötelékről leválva délre Potenza felé hajózik, míg a SAIDA, a SZIGETVÁR és a rombolók Ancona előtt biztosítják a hadműveletet.

02.00-kor: a ZRÍNYI, a 4-es és a 7-es torpedónaszádok leválnak és Senigalia felé fordulnak. A CSIKÓS, VELEBIT, RÉKA, és a 74T, 75T, 76T, 77T előremegy Ancona körzetébe az esetleges aknák mentesítésére. A VELEBIT torpedóval elsüllyeszt egy gőzöst Ancona kikötőjében.

04.00-kor: A Flotta zöme megkezdí az anconai katonai, haditengerészeti és stratégiai létesítmények bombázását, melyben a következő hajók vesznek részt:
a HABSBURG, ÁRPÁD, BABENBERG, ERZHERZOG FRIEDRICH, ERZHERZOG FERDINAND MAX, ERZHERZOG KARL, ERZHERZOG

FRANZ FERDINAND, VIRIBUS UNITIS, TEGETTHOFF és a PRINZ EUGEN.

A RADETZKY a két torpedónaszáddal együtt Potenzát bombázza.

A ZRÍNYI és két torpedónaszádjá Senigaliát lövi.
Visszaúzik Olaszországba a CITTÀ DI JESI kormányozható olasz léghajót.

A NOVARA csoportból a SCHARFSCHÜTZE romboló farral előre behatol a Corsini csatornába, és katonai célpontokra tüzel, míg a csoport többi egysége a tenger felől biztosít. Az akció során a 80T találatot kap és 3 fő megsebesül.
a bevetés után a délelőtti órákban veszteség nélkül visszatér Polába.

1915. MÁJUS

24. A SANKT GEORG csoport Rimininél vasúti hidat, berendezéseket és szerelvényeket vesz tűz alá.

Az ADMIRAL SPAUN, az USKOKE, a STREITER, a WILDFANG (az ULAN géphiba miatt visszafordult) 04.00-ra Termoli elé érkezik és vasúti hidakra, illetve egyéb vasúti berendezésekre mér tűzcsapást, majd megrongálja Torre di Mileto jelzőállomásait. A csoport ezután visszatér a sebenicoi bázisára.

A HELGOLAND, a LIKA (I), a CSEPEL, a TÁTRA és az ORJEN csapást mér Vieste, Manfredonia és Barletta katonai és vasúti létesítményeire, illetve jelző állomásaira. A kötelék harcérintkezésbe kerül a TURBINE (330 t) olasz rombolóval, melyet elsüllyeszt, de 35 olaszt kimentenek.
A Flotta

Osztrák-magyar hidroplánok bombázzák Velencét és a Chiaravallénál lévő léghajó hangárokat.

A 60T idegen aknákat emel ki Salvore előtt. Az egyik akna felrobban, veszteség 3 halott, 1 tiszt, két matróz.

A ZEFFIRO (330 t) olasz romboló megtámadja Porto Busit, lerombolja a rakpartot, és foglyokat ejt. Porto Busi előtt az ellenséges gránátok elsüllyesztik a *Leni* motoros naszádot, később kiemelik.

Az U4 sikertelen torpedótámadást intéz egy REGINA ELENA típusú olasz csatahajó ellen.

A SPALATO visszatér a szolgálatba – Pola helyi védelmére.

Lefoglalják polai hadiszolgálatra a *Mondina*, *Natissa* és a *Rosandra* vontatókat / tendereket.

A *Duino* vontatót újból kibérlik polai szolgálatra.

A polai Arzenálban való szolgálatra behívják az *Aquilea A* vontatót.

25. A PANDÚR tengeralattjáró vadászaton a Punta d'Ostro előtt.

A 15-ös torpedónaszád ellenséges tengeralattjárót üldöz Punta d'Ostro előtt.

Az U4 befut Cattaróba.

A *Belrorie* gőzöst behívják tengeri mentőhajónak.

A *Cementi* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.

A *Titan* gőzöst lefoglalják polai mentőhajónak.

25. A *B* és a *Titan* vontatókat behívják, hogy Polában és az Arzenálban alkalmazzák mentési feladatokra.

- Két 25 tonnás és egy 40 tonnás úszódarut bérelnek a polai Arzenálnak.
40 tonnás úszódarut bérelnek cattarói használatra.
A német U21 Gabe Tepe előtt elsüllyeszti a TRIUMPH (11 895 t) brit csatahajót, veszteség 73 fő.
Hat francia hidroplánt Velencébe, olasz haditengerészeti irányítás alá rendelnek.
26. Velencénél egy tengeralattjáró torpedókat lő ki olasz hajókra.
Olaszország bejelenti az Ausztria-Magyarország elleni blokádot.
Olasz kormányozható léghajó bombázza Sebenicot.
Brindisibe érkezik a DUBLIN, DARTMOUTH, AMETHYST és a SAPPHIRE brit cirkáló, 8 francia tengeralattjáró és 13 romboló.

1915. MÁJUS

27. ***Eugen főherceget nevezik ki az olasz fronton lévő csapatok parancsnokává.***
A SAIDA és az 53T torpedónaszád Sebenicoba indul.
Az U4 bevetésre fut ki Cattaróból.
Az U5 átvizsgálja a görög *Virginia* gőzöst, majd elengedi.
A BALATON, a TRIGLAV (I) és a LIKA (I) megérkezik Sebenicoba.
Az 5-ös torpedónaszád ellenséges tengeralattjáróra vadászik Rovigno előtt.
Légítámadás Velence ellen.
A CITTÀ DI FERRARA olasz léghajó támadást intéz Sebenico és Proljansee ellen, útközben tüzet nyit a 11-es és a 12-es torpedónaszádra.
Polai használatra újból kibérlik a *Theodor* gőzjachtot.
A német U21 Gabe Tepe előtt elsüllyeszti a MAJESTIC (14 820 t) brit csatahajót.
28. A 67F torpedónaszád Polába érkezik.
Az U4 három torpedót lő ki egy PUGLIA típusú olasz cirkálóra, de az kikerüli azokat. A tengeralattjáró visszatér Cattaróba.
29. ***Az olaszok megerősítik Valonát.***
Osztrák-magyar repülőgépek bombázzák a velencei Arzenált.
Újra bérbé vesznek polai szolgálatra *Valdarche* gőzbárkát.
30. A TURUL kazáncserére Polába érkezik mely június 6-ig tart.
A BALATON az U6-tal Lissába indul.
Összeütközik a CYKLOP és a *Dampfer XX*. A CYKLOP elsüllyed.
Olasz rombolók lövik Polát és Monfalconét, Polát még olasz kormányozható léghajó is bombázza.
31. A 15-ös torpedónaszád Kobila előtt kimentti a szárazföldi haderő egyik repülőgépét.
Az olasz QUARTO (3271 t) cirkáló felszedi a Brindisi és Bari bombázásáról visszatérő és a vízen kényszerleszállást végzett osztrák-magyar hidroplánt.

1915. JÚNIUS

Június és július hónapban a STREITER aknakeresést végez az isztriai partok előtt és a Trieszti-öbölben, közben bevontatja Triesztbe a megsérült L42-es hidroplánt.
Porto Réből Polába vontatják befejezésre az el nem készült 82F, 84F és a 86F torpedónaszádokat.
A 90F és a 91F torpedónaszádokat Porto Réből Novigrádba vontatják.
Az 51T aknákat telepít Spalato előtt.

- Az U1 Brioni szigeteken állomásozik, mint iskolahajó.
Az olaszok az Isonzó folyóból kiemelik a *Monfalcone* (525 t) osztrák-magyar uszályt és Velencében úszó ütegnek építik át.
01. Az ULAN és a STREITER aknákat telepít a Trieszti-öbölben.
Az USKOKE Polába megy, hogy részt vegyen a Trieszti-öböl elaknásításában.
A HUSZÁR és az U5 az L41-es hidroplán után kutat.
Az U14 szolgálatba áll.
Osztrák-magyar repülők bombázzák Barit és Brindisit. A Brindisi elleni légitámadás után odaveszik az L32-es hidroplán (a pilótáját az AMETHYST brit könnyűcirkálóról /3000 t/ leadott puskatűz megsebesítette). Az L32-est a brit DUBLIN cirkáló (5400 t) felszedi.

1915. JÚNIUS

01. Légitámadás Brindisi ellen. Olasz légitámadás az osztrák-magyar parti létesítmények ellen.
Francia hidroplán század érkezik Velencébe.
02. *Az osztrák-magyar és német hadsereg visszafoglalja Przemysl.*
03. A *Whitehead* motoros naszádot behívják szolgálatra a Brioni U-boot állomásra.
A *Lazarus* motoros naszádot lefoglalják és Polában alkalmazzák a Repülő Állomáson.
Behívják hadiszolgálatra a polai Arzenálhoz a *Whitehead* gyártól a *Motorboot V-*öt, a S.T.T.-től pedig a *Motorboot 6*-ot.
A CASABIANCA francia torpedócirkáló (970 t) elsüllyed az egyik saját aknájától.
04. Egy brit drifter² flottilla indul Poole-ból hogy az Égei-tengeren szolgáljon.
Szolgálatba áll az U10 (UB-1) és az U11 (UB-15) német személyzettel.
05. A VELEBIT aknatelepítést végez Spalato előtt.
Az U2 kifut Polából az első bevetésére Velence elé. Egy kipufogó szelep meghibásodása miatt az akciót félbeszakítják.
Az U3 első ízben lő ki torpedót Grado előtt. A célpont egy ismeretlen tengeralattjáró. A torpedó nem talál célba.
A *Whitehead*től behívják hadiszolgálatra a polai Haditengerészeti Arzenálhoz a *Motorboot VI*-ot.
Hadszolgálatra lefoglalják a *Scirocco* motoros naszádot.
Olasz cirkálók lövik a dalmát szigetek világítótornyait (Lissa, Lagosta, Cazza) és a Ragusa – Cattaro vasútvonal állomásait.
06. Polában újból szolgálatba áll a TURUL.
A DINARA és az 51T, 54T, 56T, 73F és a 77T torpedónaszádok aknákat telepítenek Spalato előtt.
07. A TÁTRA egy saját vízirepülőgép után kutat (a gépet az ORJEN veszi vontába).
08. A TURUL visszatér Cattaróba.
Pola előtt 30 tengeri mérföldnyire egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást intéz a CSIKÓS ellen.
Kifut első bevetésére Velence elé az U11 (német UB15).
Olasz léghajótámadás Fiume ellen. Az L48-as hidroplán lelövi a CITTÀ DI FERRARA léghajót, a 4-es torpedónaszád kimentti a legénységét.
A *Radium* gőzöst újból kibérlik magnezit szállításra.
09. Egy vegyes, brit, francia és olasz hajóegységekből álló kötelék bombázza az

² Drifter = Zsákhálót húzó halászhajó

albániai Rodoni Foknál lévő osztrák-magyar jelzőállomást.

A TURUL befut Cattaróba.

San Giovanni di Meduatól nyugatra az U4-es tengeralattjáró megtorpedozza a DUBLIN brit cirkálót (5400 t), melyet a jobboldali gépházánál ér a találat (13 halott) és arra kényszerül, hogy visszatérjen Brindisibe, majd hosszú javításon vegyen részt.

Sikertelen torpedótámadás az olasz GIUSEPPE GARIBALDI (7350 t) páncélos cirkáló ellen.

A Földközi-tengeren aknára fut és elsüllyed a brit *Schiehallion* trawler (198 t).

Az olasz haditengerészet által támogatott 3. Olasz Hadsereg elfoglalja Monfalconét.

1915. JÚNIUS

10. Az U11 (német UB15) Velence előtt elsüllyeszti az olasz MEDUSA (248 t) tengeralattjárót.
Az U5 kifut Cattaróból az albán partok előtti bevetésre.
12. Károly főherceg meglátogatja a SCHARFSCHÜTZÉ-t.
13. Kifut Polából az U10 (német UB1) a Trieszt előtti őrszolgálatra.
14. A 78T és a 81T aknatelepítést hajt végre Lagosta előtt.
Polában cs. és kir. számmal (UB1 = U10, UB15 = U11) szolgálatba áll két német tengeralattjáró, egyelőre még császári német személyzettel.
Az U5 befut Cattaróba.
15. A Quarneróban és a Fiume előtti őrzési szolgálatra behívják az *Egida* gőzöst.
Lefoglalják hadiszolgálatra a *Nautilus* gőzöst.
A castelnuovói Mentőhajó Raktárhoz behívják az *Ottilie* motoros naszádot.
16. A VELEBIT aknatelepítést hajt végre Spalato előtt.
Behívják a *Gelida* gőzöst, hogy Castelnuboban fagyasztott hús tárolására használják.
17. Az U12 dokkba megy Polában és 26-ig marad ott.
A SANKT GEORG, a SZIGETVÁR, az 57T, 67F, 64F és a 69F támadást intéz az olasz partok ellen.
- 17-18. A NOVARA és az ADMIRAL SPAUN, a SCHARFSCHÜTZE, a WILDFANG, az ULAN, az USKOKE, az 55T, 68F, 70F és a 72F felderítést hajt végre a Trieszti-öbölben, majd megtámadja Riminit.
A LIKA (I), a TRIGLAV (I), valamint az 58T, 62T, 63T, 75T és a 79T Riminitől délre biztosítja az akciót.
Osztrák-magyar hajóraj lövi Fanót.
A 67F és a 70F a bevetés után befut Polába.
18. A HELGOLAND, a SAIDA, a VELEBIT, a DINARA, a RÉKA, valamint a 74T, a 77T, a 78T, a 80T és a 81T a középső Adrián őrzéatozik. Giulianova előtt a 74T megtorpedozza a *Maria Grazia* olasz teherhajót.
A WARSDINER az U4 tengeralattjáróval kísérőszolgálatot lát el, majd bevetésen Monopoli ellen.
Az U10 (német UB1) visszatér Polába.
A német UB15, U11 néven szolgálatba áll a cs. és kir. Flottánál.
19. A NOVARA és az ADMIRAL SPAUN az ULAN támogatásával Rimini közelében olasz jelzőállomásra mért tüzcsapást.
A WARSDINER mér tüzcsapást Monopolira.
20. A 77T Polába érkezik javításra.

- A WILDFANG aknakeresést folytat az isztriai partok előtt.
 A STREITER aknát keres Salvore magasságáig.
 Az ULAN aknakeresést hajt végre a Trieszti-öbölben.
 Megvásárolják a *Lilly* motoros naszádot.
21. A WILDFANG aknakeresést folytat az isztriai partok előtt.
 Újból kibérlik a *Sirena* gőzöst.
 Behívják hadiszolgálatra a *Gilda* gőzöst és Triesztben magnezittel, és felszerelésekkel rakják meg.
22. A CSEPEL befut Polába.
23. ***Megkezdődik az Első Isonzói Csata (július 7-ig tart).***
 A *Gilda* gőzös Punta Salvoretól 3,5 mérfölddel nyugatra megfeneklik, majd aknára fut. Emberveszteség nélkül elsüllyed.

1915. JÚNIUS

23. (vagy 27.) ***A szerb csapatok elfoglalják Durazzót.***
24. A 60T torpedónaszád aknakeresést végez Salvore előtt, aknára fut, három fő veszteség.
 A WILDFANG aknakeresést folytat az isztriai partok előtt.
 Az ULAN és a STREITER aknakeresést hajt végre a Trieszti-öbölben.
 Kifut Polából az U10 a Velence előtti őrzőpartra.
25. A LIKA (I) az Ancona, elleni légitámadást biztosítja.
 A TRIGLAV (I) a Tremitit támadja.
 Az U11 megérkezik Triesztbe az S. Sabba állomáshelyre és kiképző utakat hajt végre.
- 25-26. Durazzo kikötőjében 2 olasz MAS naszádot megtorpedózza a *Sarajevo* gőzöst.
27. Az USKOKE harci bevetésen Pesarónál és Fanónál.
 Az U5 két albán ügynököt tesz partra Albániában.
 Az U10 (ex-német UB1) a Velencei-öbölben elsüllyeszti az olasz 5PN (120 t) torpedónaszádot.
 A német UC12-öt áthelyezik Cattaróba. Ez az első ott állomásozó német U-boot.
 Légitámadás Brindisi ellen.
28. Az U4 megtalálja és bevontatja Cattaróba a kényszerleszállást végrehajtott L43-as hidroplánt.
 Az ULAN aknakeresést hajt végre a Trieszti-öbölben.
29. ***A montenegrói csapatok elfoglalják Skutarit.***
30. ***A Sagrado – Monfalcone vonalon visszaszorítják az olasz csapatokat.***
 Kiemelik a *Trieste* gőzöst (lásd április 21-én).
 A WILDFANG aknakeresést folytat.
 Az U5 Cattaróból Polába indul motorjavításra.

1915. JÚLIUS

A WILDFANG aknakeresést végez szeptemberig az isztriai partok előtt.
 Visszaadják a tulajdonosainak a *Nautilus* gőzöst.

01. A SCHARFSCHÜTZE aknákat telepít a Trieszti-öbölben.
Az U11-et megtámadja egy Velencéből indult francia hidroplán.
Polában hivatalosan megalakul a német U-boot fél-flottilla.
Szolgálatba állítják Olaszország *Gallinara* (106 t) nevű első Q-hajóját³.
Az Isonzó alsó folyásánál visszaverik az olasz támadást.
02. Pirano előtt a 17OS (12 t) olasz torpedónaszád ráfut az egyik saját aknájára.
Az U5 Polába érkezik főgép javításra.
04. Az ADMIRAL SPAUN Polába érkezik.
Kifut Cattaróból a Drin-öböl felé az U4.
Gallipoli előtt a német U21 megtorpedózza a CARTHAGE francia segédcirkálót (1910 t).
05. A CSIKÓS aknakeresést folyta az isztriai partok előtt.
A CSEPEL aknákat telepít.

1915. JÚLIUS

- 05-06. A WILDFANG, a CSIKÓS, a CHAMÄLEON-nal aknákat telepít a Po deltája előtt.
A TÁTRA, a LIKA (I), a TRIGLAV (I) és a BALATON aknákat telepít Gargano előtt.
A STREITER bevetésen az olasz partok előtt.
06. Az ULAN és a CSIKÓS a Po deltája előtt aknákat telepítő CHAMÄLEON-t és a 75T torpedónaszádot biztosítja.
Az U4 visszatér Cattaróba.
- 06-07. Az U26 (német UB14) Velence előtt torpedóval elsüllyeszti az AMALFI olasz cirkálót (9800 t), veszteség 66 fő.
07. A BALATON Cattaróba vontatja a német U18-as tengeralattjárót.
A TRIGLAV (I) Cattaróba vontatja a német U25-ös tengeralattjárót.
Az U4 kifut Cattaróból a Drin-öböl felé.
Az Első Isonzói Csata vége.
Trebinje közelében visszaverik a montenegrói csapatokat.
08. A RÉKA és DINARA aknakeresést folytat Sebenico közelében.
A 71T Castelnuovóba érkezik.
A Fiume felé haladó CITTÀ DI FERRARA kormányozható olasz léghajót Lussin közelében lelövik az osztrák-magyar repülők, (lehetséges, hogy június 6-án?)
09. Az U4 visszatér Cattaróba.
A fiumei Whitehead gyárban megrendelik a Havmanden osztályú tengeralattjárókat (az U20 – U23) melyeket 1917. augusztus – november között adnak át.
10. A TURUL Cattaróból az Otrantói-szorosig vontatja a német U25-öt.
Az U14 kifut Brioniból Ancona és Chioggia elé őrtárra.
11. A WILDFANG aknát keres Polától délre.
Az U14 motorhiba miatt visszafordul Ancona elől.
Az U6 Pelagosa előtt őrtárazik, közben a naszád belső hőmérséklete eléri az 58°C-t.
Az osztrák-magyar repülők negyedszer bombázzák Velencét.
Az olaszok a Lagosta-sziget elfoglalásának bevezetéseképpen megszállják a

³ Q-hajó = Békés hajónak álcázott tengeralattjáró-elhárító hajó.

- láthatóan védtelen Pelagosa-szigetet. Partra tesznek 94 főt és két 7 cm-es löveget. Megvásárolják a *Delfino* motoros naszádot.
12. Az U14 visszatér Brioniba.
Az U6 befut Cattaróba Pelagosa mellől.
Az U10 (ex-német UB1) szolgálatba áll a cs. és kir. Flottánál.
Az olaszok felfedezik a Pelagosa szigetén elrejtőzött hat osztrák-magyar híradó katonát.
A TÁTRA romboló tűz alá veszi Pelagosa olasz kézre került rádióállomását, közben a FRESNEL francia tengeralattjáró sikertelenül próbálja megtámadni.
Francia kötelék felderíti és lövi Lagosta szigetét, de az olasz kormány megvétőzza a francia megszállást.
13. A TÁTRA egy légi felderítést követően ágyúval lövi Pelagosa rádióállomását, majd a FRESNEL (398 t) francia tengeralattjáró elüzi, mely ellen viszont az osztrák-magyar repülők intéznek bombatámadást.
Piranótól északra aknára fut és felrobban a 170S olasz torpedónaszád.
14. Brioniból kifut az U14 a közép Adrián való cirkálásra.

1915. JÚLIUS

15. A DINARA aknakeresést végez Sebenico előtt.
A HUSZÁR Polában tartózkodik kazáncsere céljából, mely augusztus 1-ig tart.
Az 51T és az U14 Sebenicoba érkezik.
A TRIGLAV (I) Cattaróba vonatja a német U26-es tengeralattjárót.
16. A TURUL támadást hajt végre Bari ellen.
Az U10 Polából Triesztbe, a S. Sabba állomáshelyre megy, ahonnét őrzáratokra fut ki.
17. ***Bulgária szövetségi egyezményt ír alá a Központi Hatalmakkal.***
A 61T a Punta d'Ostrótól 16 mérföldnyire kimentti az L49-es személyzetét, majd bevontatja Cattaróba az L45-ös hidroplánt.
Az U6 kifut Cattaróból az eltűnt L43 repülőgép felkutatására.
Légítámadás Bari és Barletta ellen.
Osztrák-magyar repülők röviddel azután, hogy elindult Brindisiből, felfedezik az olasz zászlóshajót, a GIUSEPPE GARIBALDI (7350 t) cirkálót.
18. Az U4 15 mérfölddel Gravosa előtt elsüllyeszti a GIUSEPPE GARIBALDI olasz páncélos cirkálót, miközben az a Ragusa – Cattaro vasútvonalat bombázza. 950 főnyi legénységéből 53 fő elpusztul.
A MARSALA (3575 t) könnyűcirkáló Gravosa állomást lövi.
A QUARTO (3271 t) olasz könnyűcirkáló és három olasz romboló megtámadja a Giupana közelében lévő létesítményeket.
18. Az U3 kifut Brioniból a Lagosta előtti felderítésre, majd Sebenico érintésével Cattaróba megy.
Egy orosz akna megrongálja a német BRESLAU könnyűcirkálót, amely néhány hónapra kiesik a küzdelemből.
A Második Isonzói Csata kezdete (augusztus 3-ig tart).
19. Az 51T, 54T és a 73T torpedónaszádok aknákat telepítenek Lissa előtt.
A BALATON Polából Cattaróba indul az U24-gyel.
Az U4 befut Cattaróba, és őrzáratokra hajt végre az albán és olasz partok előtti.
Vasúton Polába érkezik a német UC13, ahol teherszállítónak szerelik össze.
20. Egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre Porer előtt az

- 50T ellen.
A TRIGLAV (I) Sebenicoba indul.
Az U6 a parancsnoka megbetegedése miatt visszatér a Cattarói-öbölbe.
21. A 83F torpedónaszád csatlakozik a flottához.
22. A WARASDINER az U24-et kíséri.
Az U3 befut Cattaróba.
- 22-23. A SAIDA, VELEBIT, DINARA és a RÉKA az Aso torkolat és Campomarino között támadást intéz az olasz partok ellen, és tűzcsapásokat mérnek a vasút berendezésekre, hidakra
A VELEBIT és a RÉKA az Aso és Tessino vasúti hídjait ágyúzza.
A DINARA a San Bernadetto vasútvonalat és a Grottamare vasútállomást támadja, közben géppuskatűzet kap, veszteség egy halott, egy sebesült.
A HELGOLAND, a 74T, 77T és a 78T Ortona pályaudvarát és gyártelepét ágyúzza.
A CSEPEL, TÁTRA, BALATON Campomarino, Termoli és Chienti vasútállomásait és hídjait lövi.
A TRIGLAV (I), LIKA (I), 80T és a 81T a Tremiti-szigeteket támadja és elvágja az odavezető kábelt.

1915. JÚLIUS

23. A CHAMÁLEON, a SCHARFSCHÜTZE, a WILDFANG, a STREITER, az 55T, 62T és a 69T aknatelepítést hajt végre a Trieszti-öbölben, melyhez zsákmányolt olasz aknákat is használtak.
A *Nr. 10* tendert behívják a Trieszti Aknakutató Csoporthoz vontatási feladatokra.
Az olaszok Innsbruckot bombázzák.
- 23-24. A CSEPEL támadást hajt végre az olasz partok ellen.
24. A 63T Trieszt előtt tengeralattjáró-elhárító szolgálatban.
A *Belrorie* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
26. Polából kifut az olasz partok elleni támadásra: a NOVARA, ADMIRAL SPAUN, SCHARFSCHÜTZE, USKOKE, a 75T, 76T és a 79T.
A franciák elpusztítják a Lagosta szigetén felállított osztrák-magyar tengeralattjáró ellátó állomást.
A Dardanellákban egy német U-boot elsüllyeszti a MARIOTTE (531 t) francia tengeralattjárót.
27. A Az ADMIRAL SPAUN, USKOKE és a 76T Fano vasútállomására és két hidra mér tüzesapást.
A NOVARA, SCHARFSCHÜTZE, a 75T és a 79T először Ancona, majd Senigaglia vasúti berendezéseit és létesítményeit lövi. Az akcióban részt vesz az L5, L46, L42 és az L47 hidroplán is.
Az Ancona elleni légitámadást biztosító a STREITER Polába vontatja a kényszerleszállást végzett L42-es hidroplánt.
Az U3 július 31-ig Durazzo előtt őrzőjáratot tart.
27. A SCHARFSCHÜTZE dokkba áll Polában javítás céljából, mely augusztus 24-ig tart.
Az esti órákban kifut Sebenicoból a HELGOLAND, SAIDA, BALATON, CSEPEL, LIKA (I), TÁTRA, TRIGLAV (I) és az ORJEN, valamint a 74T, 77T, 80T és a 81T Pelagosa felé. A HELGOLAND elterelő hadműveletként szétlövi Vieste rádióállomását és jelzőberendezéseit.
28. A HELGOLAND, SAIDA és a rombolók hajnalban tüzet nyitnak a pelagosai olasz lövészárkokra, majd 108 főnyi csapatot tesznek partra, de visszaverik őket.

- A veszteség 4 halott, 8 sebesült.
Az AMPÈRE (398 t) francia tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a BALATON ellen.
29. A Trieszti-öböl aknamezőin felrobban és elsüllyed az olasz NAUTILUS tengeralattjáró.
Az U14 főgép javítása és periszkópcsere Polába érkezik.
30. A VELEBIT aknakeresést hajt végre Sebenico előtt.
31. Négy ERZHERZOG osztályú csatahajó, három cirkáló és tizenhat romboló fut ki Polából, majd 48 órával később visszatér.
A *Dampfer II*-öt visszaadják a tulajdonosainak.
A *San Marco* vontatót behívják Triesztbe vontatási feladatokra.

1915. AUGUSZTUS

- A 64F torpedónaszádot áthelyezik Cattaróba tengeralattjáró elhárító, aknakereső és kísérő szolgálatra.
Lefoglalják fekete-tengeri szolgálatra az *Illiria* gőzöst.
A német UB14 a Kos-öbölben elsüllyeszti a *Royal Edward* (11 117 t) brit szállítóhajót. Veszteség több mint 900 fő.
01. A HUSZÁR visszatér a szolgálatra, és Cattaróba indul egy aknarakó tengeralattjáróval.
A RÉKA javítás céljából Polában tartózkodik szeptember 14-ig.
A francia CURIE-t U14 jelzéssel szolgálatra állítják az osztrák-magyar flottában.
02. A HUSZÁR Cattaróba érkezik.
Az U5 kifut Cattaróból Pelagosa felé.
Az U12 kifut Polából Trieszt felé.
03. ***A Második Isonzói Csata vége.***
Megérkezik Triesztbe – S. Sabbába az U12.
05. Az U5 Pelagosa előtt elsüllyeszti az olasz NEREIDE (225 t) tengeralattjárót.
Pola közelében a légvédelem lelövi a CITTÀ DI JESI kormányozható olasz léghajót, melyet a 79T hoz be Polába. A keresésében részt vesz a SATELLIT, a 9-es és a 39-es torpedónaszád is.
06. A VELEBIT és a DINARA aknát keres Sebenico előtt.
Az U5 befut Cattaróba
07. Az U2-öt áthelyezik Triesztbe.
Az U12 kifut Triesztből Velence felé.
Olasz légitámadás Trieszt ellen.
08. Az olaszok a monfalconei hajógyárat bombázzák.
09. Az olaszok megerősítik Pelagosát.
A PANDÚR vontatóba veszi az U8-at.
10. A WILDFANG aknakeresést hajt végre Sebeniconál.
Az U3 és az U4 kifut Cattaróból az olasz partok előtti őrzőjáratra.
11. A PANDÚR a Molfetta elleni akcióban a vasútvonalat ágyúzza.
A HUSZÁR, a TURUL és a WARASDINER Barit bombázza.

- A *Viktor* motoros jachtot behívják és a LEOPARD-hoz vezénylik.
12. A SZIGETVÁR Polába érkezik.
Az U3 a felszínen megtámadja a *Città di Catania* olasz segédcirkálót, mely azután legázolja és az U3 csak rövid időre képes lemerülni. Az ASPIRANT HERBER (530 t) és az ENSEIGNE HENRI (530 t) francia romboló csatlakozik az U3 elleni támadáshoz.
Az U12 aknára fut és elsüllyed Velence előtt, amikor megpróbál behatolni a kikötőbe.
13. Brindisitől északra a francia BISSON (756 t) romboló a felszínre bukkanó U3 tengeralattjárót tűz alá veszi, mely néhány találat után süllyedni kezd. A legénysége elhagyja, de a parancsnok Strnad Károly sorhajóhadnagy önként elsüllyed a hajójával.
A sebenicoi flottilla Barit és Molfettát ágyúzza.
Az Égei-tengeren Kandelusától 6 mérfölddel nyugatra egy német U-boot elsüllyeszti a *Royal Edward* (11 117 t) brit kereskedelmi hajót. Veszteség 132 fő.
14. Az U4 kifut Cattaróból az U3 keresésére.
A *San Marco* vontatót visszaadják a tulajdonosainak.

1915. AUGUSZTUS

15. A TURUL bevezeti a kikötőbe az U24-et.
Osztrák-magyar hidroplánok bombázzák Velencét.
Az U4 visszatér Cattaróba.
16. Az ORJEN Pelagosát lövi.
Az U4 kifut a Pelagosa elleni akció biztosítására.
17. A HELGOLAND, a LIKA (I), az ORJEN, valamint a 74T, 77T és a 78T a pelagosai olasz állásokat lövi.
A SAIDA, TÁTRA, a 80T és a 81T délkelet felől biztosítja az akciót.
A VELEBIT, CSEPEL, DINARA, BALATON, az 52 T és más torpedónaszádok Pelagosa körül végeznek tengeralattjáró elhárítást.
A Pelagosa elleni támadás után az olaszok másnap kivonták erőik nagy részét a szigetről.
A visszaúton egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a DINARA ellen.
A STREITER Polába érkezik.
A TRIGLAV (I) az U25-tel elhagyja Polát.
Behívják trieszti szolgálatra a *Sirio* vontatót / tendert.
A Trieszti-öbölben aknára fut és elsüllyed az olasz JALEA (248 t) tengeralattjáró.
18. A 15-ös torpedónaszád ellenséges tengeralattjáróra vadászik a Punta d'Ostro előtt.
Egy ellenséges tengeralattjáró 3 mérföldre a Punta d'Ostrótól két torpedóval sikertelen támadást hajt végre a 65F ellen.
A TRIGLAV (I) Cattaróba vontatja a német U25-ös tengeralattjárót.
19. A HUSZÁR kivezeti Cattaróból az U25 német U-bootot.
Az 56T Polába érkezik.
A 80T Pelagosát lövi.
A 98M csatlakozik a flottához.
20. Olasz légitámadás az asovizzai osztrák-magyar repülőtér ellen.
Az U4 az 58T kíséretében befut Polába, ahol nagyjavításnak vetik alá.
21. ***OLASZORSZÁG HADAT ÜZEN TÖRÖKORSZÁGNAK.***
Osztrák-magyar repülőgépek felderítést hajtanak végre Pelagosa felett és észlelik

- az olasz kiürítést.
Megérkezik vasúton Polába a brémai Weser Művekben épített U15, és elkezdik a összeszerelését.
22. Az U5 a Rodoni Fok előtt átvizsgál egy albán vitorlást.
 23. A *Lazarus I* motoros naszádot visszaadják a tulajdonosainak.
Helgolandból Cattaróba érkeznek a német U34 és az U35.
A TRIGLAV (I) Polába indul vontájában a német U24-es tengeralattjáróval.
 24. A SCHARFSCHÜTZE újra szolgálatba áll.
A TRIGLAV (I) befut Sebenicoba.
Polában befejezik az U15 összeszerelését.
 25. A *Spitalschiff I* visszakerül a tulajdonosai birtokába.
Légítámadás Brescia ellen.
Harcok az osztrák-magyar és a montenegrói csapatok között Cattaro közelében.
 26. Az U10-et áthelyezik Brioniba iskolahajónak.
 27. Az U5 kifut őrzőjáratossra Cattaróból.
Az U15 megkezd a próbautakat.

1915. AUGUSZTUS

28. Fekete-tengeri szolgálatra lefoglalják az *Arimatea* gőzöst.
Megérkezik vasúton Polába a brémai Weser Művekben épített U16, és elkezdik a összeszerelését.
29. Az U5 14 mérföldre Durazzo előtt elfogja és Cattaróba kíséri a *Cefalonia* (1074 t) görög gőzöst, mely 2000 t szénrel tartott Olaszországba.
30. A PANDÚR bekíséri Cattaróba az elfogott *Cefaloniát*.
Az U14 kifut Polából Cattaro felé.
A Trieszti-öbölben végzendő őrhajó szolgálatra behívják a *Ritter von Bilinski* gőzöst.
31. ***Szerb csapatok érkeznek Durazzoba.***
Egy brit drifter flottilla indul Falmouthból az Otrantói-szorosban való szolgálatra.
Polában befejezik az U16 összeszerelését.

1915. SZEPTEMBER

- A szövetségesek létrehozzák az otrantói zárrendszert.
A *Samurai* motoros naszádot bérbe veszik a trieszti Repülő Állomás részére.
01. Az U15 Polából Brioniba megy.
 02. Cattaróból kifut őrzőjáratossra az U5, de a rossz idő másnap visszafordulásra kényszeríti.
Az U14 Cattaróba érkeznek, és az albán partok előtt őrzőjáratossak.
A Strati-sziget előtt a német UB14 megtorpedózza a *Southland* (11 899 t) brit felfegyverzett szállítóhajót, de annak sikerül befutni Moudrosba.
 03. A WILDFANG aknakeresést hajt végre Pola előtt.
 04. A Kréta melletti Gavdo-szigettől 40 mérfölddel nyugatra egy német U-boot elfogja a *Natal Transport* (4107 t) brit kereskedelmi hajót.
 05. A Fekete-tengeren a NERPA orosz tengeralattjáró elsüllyeszti az *Illiria* gőzöst.
 06. ***Bulgária szövetségre lép a Központi Hatalmakkal.***
A REKA repülőgép után kutat.

- Az Alboran-szigettől 50 mérfölddel nyugatra egy brit torpedónaszád sikertelen támadást hajt végre a német U33 ellen.
07. Egy ellenséges tengeralattjáró a STREITER ellen intéz sikertelen torpedótámadást.
Az U6 kifut Cattaróból Durazzo felé.
08. Az U6 Durazzo közelében támadást intéz egy QUARTO osztályú cirkáló ellen, de a szívárgó üzemanyag vezetékek okozta benzinmámor miatt a támadása nem sikerül.
Kifut a Pelagosa visszafoglalására irányuló bevetésre a HELGOLAND, SAIDA, CSEPEL, BALATON, TÁTRA, LIKA (I) TRIGLAV (I) ORJEN, DINARA, valamint az 51T, 53T, 77T, 80T, 81T és az 56T.
A rombolók által partra tett csapatok visszafoglalják az üres szigetet.
A *Bitinia* gőzöst lefoglalják fekete-tengeri szolgálatra.
09. A Pelagosa körül felderítést végző LIKÁ-t elhibázza, de az 51T torpedónaszádot eltalálja, és súlyosan megrongálja a PAPIN (398 t) francia tengeralattjáróról kilőtt torpedó, veszteség 17 halott, 5 sebesült. A sérült torpedónaszádot az 56T bevontatja Rogoznicába. Azután a *Pronta* Sebenicoba vontatja, ahol felkészítik a továbbvontatásra.

1915. SZEPTEMBER

09. Az USKOKE, a STREITER és a RÉKA aknatelepítést végez a Trieszti-öbölben.
Az U6 kifut Cattaróból a Drin-öbölbe.
A német U39 Cartagena és Algier között elsüllyeszti a francia *L'Aude* gőzöst, a *Cornubia* (1736 t) brit felfegyverzett kereskedelmi hajót, és a *Ville de Mostaganem* francia gőzöst.
Az olaszok a monfalconei hajógyárat ágyúzzák.
10. A SCHARFSCHÜTZE őrszolgálaton Pelagosa közelében, és egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre ellene.
11. A *Tender I*-et behívják sebenicói szolgálatra.
12. Megtörténik az U15 átvétele.
A sérült 51T torpedónaszádot bevontatják Polába, ahol kidokkolják és megkezdik a javítását.
Lefoglalják fekete-tengeri szolgálatra a *Carmen* és a *Dubrovnik* gőzösöket.
Hullból elkezdi beérkezni Brindisibe az otrantói zárrendszer kialakítására bérbe vett 65 heringhalász hajó.
13. Az U5 kifut Cattaróból az Otrantói-szoros felé, de a benzinvezeték szívárgása és a vihar miatt visszafordul.
14. A RÉKA újból szolgálatba áll Polában.
Az U1 Sebenicoba hajózik.
Az *Amphritite* gőzöst, mint lakó- és raktárhajót Gjenovicba vezénylik a német U-bootok légénysége számára.
15. A RÉKA Sebenicoba érkezik.
A német U39 megérkezik Cattaróba Helgolandból.
A brit Királyi Haditengerészetnél eltöltött egy éves szolgálata után az S1 (254 t) brit tengeralattjárót átadják az olasz Haditengerészetnek.
A Osztrák-magyar repülőgépek Cattaro előtt elsüllyeszti a FOUCAULT (397 t) francia tengeralattjárót.
16. A DINARA Polában tartózkodik javítás céljából október 4-ig.
A német U33 Borkumból Cattaróba érkezik.
17. Olasz repülőgépek sikertelen támadása Trieszt ellen.

18. *Az amerikai diplomáciai tiltakozások miatt Holtendorff⁴ az összes német U-boot-ot visszavonja a Délnyugat Megközelítési Útvonalokról és az angol Csatornából, így gyakorlatilag a Földközi-tengerre korlátozta a tengeralattjáró háborút.*
19. Krétától nyugatra a német U35 elsüllyeszti a *Ramzan* (3477 t) brit csapatszállítót, veszteség 306 fő.
20. 3 mérföldnyire Arcangelo előtt egy ellenséges tengeralattjáró torpedót lő ki az 54T torpedónaszádra, mely nem talál célba.
A RÉKA és a VELEBIT tengeralattjárót keres Sebenico előtt.
A 98M torpedónaszád dokkban hajócsavar csere céljából.
Az U1 meghibásodás miatt visszatér Polába.
Az U11 Cattaróba érkezik.
A görögországi Matapan Foktól 50 mérfölddel nyugatra egy német U-boot elfogja a *Linkmoor* (4306 t) brit kereskedelmi hajót.
A brit Királyi Haditengerészetnél végrehajtott álló és futópróbák után átadják az olasz Haditengerészetnek az S2 (254 t) brit tengeralattjárót.

1915. SZEPTEMBER

21. A Cantiere Navale-tól megveszik a *Dock III*-at és Cattaróban állomásoztatják.
22. A VELEBIT Curzolából Polába vontatja az U18 német tengeralattjárót.
Az 53T Fiumébe érkezik.
60 brit drifter érkezik Otrantóba a tengerzár szolgálat megkezdésére.
A brit Admiralitás úgy dönt, Velencébe küldi a B6, B7, B8, B10 és a B11 tengeralattjárókat a MARCO POLO cirkálóval, mint bázishajóval.
A Központi Hatalmak támogatására mozgósítják a bulgár hadsereget.
23. Az 53T a Whitehead dokk kíséretében Fiuméből Cittavecchiába indul. Szeptember 30-án érkezik oda.
A TÁTRA befut Polába.
25. A TÁTRA Polában tartózkodik a baloldali turbina javítása céljából egészen október 29-ig.
26. A RÉKA egy vontatott úszódokkot kísér.
Az S3 (254 t) brit tengeralattjárót még a brit Királyi Haditengerészetnél esedékes futópróbái előtt átadják az olasz Haditengerészetnek.
27. Olaszul beszélő osztrák-magyar szabotőrök felrobbantják a BENEDETTO BRIN (13 400 T) olasz csatahajót. Veszteség 456 halott. *(Az újabb vélemények szerint a robbanást a korabeli instabil lőszerke nem eléggé gondos kezelése okozta.)*
28. A 87F torpedónaszád csatlakozik a flottához.
Német U-boot a Matapan Foktól 59 mérföldre délre elfogja a *H C Henry* (4219 t) brit kereskedelmi hajót.
Az osztrák-magyar kormány elrendeli a fémek lefoglalását háborús célokra.
29. A Kréta melletti Gavdo-szigettől 80 mérföldre délkeletre egy német U-boot elfogja a *Haydn* (3923 t) brit kereskedelmi hajót.
Megtörténik az U16 átvétele.
30. Az U5 kifut Cattaróból, de a viharos időjárás miatt vissza kell fordulnia.
44 német U-boot van bevezethető állapotban – 13 a Földközi-tengeren, 8 a tengeren és 5 Konstantinápolyban, - továbbá tizenegy osztrák-magyar tengeralattjáró.

⁴ Holtendorff = Német Haditengerészet vezérkari főnöke.

1915. OKTÓBER

Az ADRIA és a FEURSPIER állóhajókból lakóhajókat alakítanak ki a Polában tartózkodó német haditengerészek számára.

A 77T bevetést hajt végre az Otrantói-szorosban.

Az *Austria* gőzös megsérül egy szárazföldi robbanásban.

A *Concetta* motoros naszádot, mint használhatatlant visszaadják a tulajdonosainak.

A Lussini Parancsnokság számára lefoglalják a *Marietta* motoros naszádot.

Hat B osztályú brit tengeralattjárót áthelyeznek Velencébe.

A franciák kivonnak tizenkét rombolót az Adriáról az Égei-tengerre, hogy támogassák Szalonikinél az angol-francia partraszállást.

A német U33 és U39 18 gőzöst süllyeszt el az Égei-tengeren.

01. A 98M aknakeresést végez Parenzo és Pelago között.

A Promontor Fok előtt egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a SCHARFSCHÜTZE ellen.

A HUSZÁR felderítést hajt végre Meleda előtt.

Az U5 megint megkísérli a kifutást Cattaróból, de a vihar megint visszaüzi.

1915. OKTÓBER

02. A német U33 a Cerigo-szoros közelében elsüllyeszti az *Arabian* (2744 t) brit kereskedelmi hajót.

Egy másik U-boot a krétai Sidero Foktól 56 mérföldre délre elfogja a *Sailor Prince* (3144 t) brit kereskedelmi hajót.

03. Elkészül a VERSUCHSGLEITBOOT (kísérleti siklócsónak).

04. A DINARA újból szolgálatba áll.

Az U1 Brioniban állomásozik, mint iskolahajó.

05. A HELGOLAND a 98M torpedónaszáddal Sebenicoba indul.

A 75T Polába érkezik.

A német U35 Sollum előtt elsüllyeszti a brit *Tara* (1862 t) semleges hajókat átvizsgáló gőzöst (a mentőcsónakjait a líbiai Bardiához vontatja), később Sollum kikötőjében elsüllyeszti az egyiptomi partvédő ABBAS-t (298 t) és megrongálja az egyiptomi NURELBAHR-t.

Konstantin király tiltakozása ellenére, de Venizelos miniszterelnök beleegyezésével szövetséges csapatok szállnak partra a görögországi Szalonikiben.

06. ***Osztrák-magyar és német csapatok inváziója Szerbiában.***

Az U11 kifut Cattaróból az albán partok elé.

A három Németországban épített és Polában összeszerelt UBI típusú tengeralattjáró, az U15, U16 és U17 jelzéssel szolgálatba áll a cs. és kir. Haditengerészetnél.

Máltától 184 mérföldre keletre egy U-boot elfogja a *Silverash* (3753 t) brit kereskedelmi hajót, míg Máltától 220 mérfölddel keletre a *Scawby* (3658 t) szintén brit kereskedelmi hajót.

07. Az U15 és az U16 kifut Brioniból egy Ancona és Rimini közötti felderítésre.

A németek beleegyeznek, hogy Polában német munkások állítsanak össze hat tengeralattjárót (U27 – U32).

A krétai Martello Foktól 122 mérfölddel dél-délkeletre egy U-boot elfogja a *Halizones* (5093 t) brit kereskedelmi hajót.

08. Krétától 120 mérföldre délre egy U-boot elfogja a *Thorpwood* brit szénszállítót.

09. ***Osztrák-magyar invázió Montenegróban.***
A Központi Hatalmak elfoglalják Belgrádot, megkezdődik a szerb visszavonulás.
 A 40 tonnás úszódarut áthelyezik Polából Cattaróba.
 A Kréta melletti Gavdo-szigettől 63 mérföldre délre egy U-boot elfogja az *Apollo* (3774 t) brit kereskedelmi hajót.
11. ***BULGÁRIA HADAT ÜZEN SZERBIÁNAK.***
Osztrák-magyar és bulgár invázió Szerbia ellen.
 A PANDÚR felderítést hajt végre Cattarótól Meledáig.
 A Velencébe tartó brit B8 tengeralattjáró összeütközik az *Ancina* vontatóval.
 Az U15 és az U16 befut Brioniba.
12. Egy tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre az olasz IDARDO és a BOREA rombolók ellen.
 A német U39 az Otrantói-szorosban elsüllyeszti a *Restore* (93 t) bérelt brit driftert.
 Az osztrák-magyar kormány megrendel nyolc UBII típusú tengeralattjárót (U27 – U32, valamint az U40 – U41).
13. A CSIKÓS tengeralattjáró-elhárító szolgálatot teljesít Rovigno közelében.
 A Garda-tavon megkezdődik a Riva elleni sikertelen olasz támadás.

1915. OKTÓBER

14. ***SZERBIA HADAT ÜZEN BULGÁRIÁNAK.***
 A 25-ös torpedónaszádót vontató KOMET megfeneklik a Dusac-szigetnél.
 Von Trappot az U5-ről áthelyezik a nagyobb U14-re.
15. ***Nagy Britannia és Montenegró hadat üzen Bulgáriának.***
16. ***FRANCIAORSZÁG HADAT ÜZEN BULGÁRIÁNAK.***
Az orosz ellentámadás (Bruszilov offenzíva) kezdete.
 A HERKULES és GIGANT levontatja a zátonyról a KOMET-et.
17. A LIKA (I) felderítést hajt végre Pelagosa előtt, azután Polába megy.
 Az U15 kifut őrzőjáratra Ancona elé.
18. A KOMET javítás céljából Polában november 3-ig.
 Az U16 kifut bevetésre a Po torkolat elé.
 Sikertelen tengeralattjáró torpedótámadás a brit AMETHYST cirkáló ellen.
 Az Albániába irányuló fa szállításra a 19. Hadtest kibérli az *S. Sabba* vontatót.
 A B9 (287 t) brit tengeralattjáró végrehajtja Velencéből az első őrzőjáratot az isztriai partok mentén.
A Harmadik Isonzói Csata kezdete (november 4-ig tart).
19. ***OROSZ ÉS OLASZ HADÜZENET BULGÁRIÁNAK.***
 Felfegyverzik a *Dampfer XIV*-et.
20. Az U6 kifut Cattaróból az olasz partok előtti bevetésre.
21. A PANDÚR, a WARASDINER és a HUSZÁR fegyveres albánokkal a Mati folyó torkolatába hajózik, ahol partra teszi őket.
 Az U15 Sebenicoba érkezik.
22. A szerb kormány visszavonul Kraljevóba.
 Az U17 kifut Polából az olasz partok előtti őrzőjáratozásra.
 Visszaadják a tulajdonosainak a *Tender I*-et.
23. Az U6 nagyjavításra Polába érkezik.
 Újból kibérlik a *San Marco* vontatót a sebenicói vontatási feladatokra.
24. ***A szerb hadsereg fő erőit a bulgárok elvágják a franciáktól. A Központi***

Hatalmak csapatai Orsova közelében átkelnek a Dunán.

A 83T a Velence elleni légitámadást támogatja.

Gjenovicban a Haditengerészeti Építőműhely egy úszódarut bérel.

24-25. Légitámadás Velence ellen.

25. ***Az osztrák-magyar és német csapatok elfoglalják Arangjelovácot és Valjevót.***

Egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a Velence elleni légitámadást biztosító ULAN, WILDFANG és 98M ellen. A WILDFANG vontatóra veszi az L61-es hidroplánt. A Velence elleni akcióban az U16 és az U17 is részt vesz.

26. A németek a Dunától délre felveszik a kapcsolatot a bulgárokkal.

Az U5 Cattaróból Polába indul nagyjavításra.

27. A 83F légitámadást biztosít Velence előtt.

28. ***Németországban heti négy napra korlátozzák a hús és kolbász árusítását.***

Az U5 Polába érkezik javításra, ahol új dízelmotorokat kap.

Az U15 Lissában tartózkodik.

29. A 99M csatlakozik a flottához.

A TÁTRA újra szolgálatba áll.

Haus tengernagy parancsot kap a Montenegró – Albánia utánpótlási útvonalak megtámadására.

30. Az U17 csatlakozik a flottához.

1915. OKTÓBER

31. A TÁTRA Sebenicoba érkezik.

Az U4 kifut Brioniból Comisa és Gravosa felé.

1915. NOVEMBER

A Földközi-tenger nyugati medencéjében egy német U-boot megtorpedózza a *France IV* felfegyverzett francia kereskedelmi cirkálót.

03. ***A bulgárok elfoglalják Nist, ezzel közvetlen vasúti kapcsolatot biztosítanak a Központi Hatalmak számára Törökországgal.***

Az osztrák-magyar csapatok beveszik Avtovácot.

A KOMET visszatér a szolgálatba.

A *Woodfied* (3584 t) brit felfegyverzett gőzöst Gibraltár előtt elsüllyeszti a német U38, mely később tizet nyit a *Mercian* (6305 t) gőzösre is, de nem sikerül elsüllyesztenie, veszteség 23 halott.

04. ***A Harmadik Isonzói Csata vége.***

A 19-es torpedónaszád Zarába érkezik.

Léghajótámadás Miramar ellen.

A Pápa elítéli Velence bombázását.

A német U38 elsüllyeszti a *Calvados* francia csapatszallítót (veszteség 730 fő).

05. A 88F torpedónaszád csatlakozik a flottához.

Az U4 Cattaróba érkezik.

Az U16 Cattaróba indul.

Az algériai Bengut Foktól 30 mérföldre északnyugatra a német U38 elfogja a *Buresk* (3673 t) brit kereskedelmi hajót.

06. ***A német csapatok elfoglalják Krajlevót.***

Az U15 bemutató utat tesz a sebenicói kikötőben.

A német U35 Krétától délkeletre 120 mérföldre megtámadja a *Lumina* (5950 t)

- brit felfegyverzett olajszállítót, mely azután, hogy a személyzete elhagyja, elsüllyed. Ugyanekkor elfogja a *Clan Macalister* (4935 t) brit kereskedelmi hajót is.
- A tuniszi Fer Foktól északkeletre 5 mérföldre az U38 elfogja a *Glenmoor* (3075 t) brit kereskedelmi hajót.
07. ***A bulgár csapatok elfoglalják Krusevacot.***
Az U4 kifut az olasz partok előtti bevetésre.
Az U16 befut Cattaróba.
Az U11 a Drin-öbölben feltartóztatja a *Gelsomina* albán vitorlást.
A német U38 Szardínia előtt elsüllyeszti az üres *France IV* francia csapatszallítót, majd (osztrák-magyar hadilobogót viselve) Tunisz és Szardínia között elsüllyeszti az olasz *Ancona* (8188 t) kivándorló hajót (208 halott, közöttük 25 amerikai állampolgár). Az USA tiltakozik.
08. Az U11 Saseno előtt sikertelen torpedótámadást hajt végre egy QUARTO osztályú cirkáló és egy TRIPOLI osztályú romboló ellen.
Az U4 Brindisitől keletre két torpedót lő ki egy olasz cirkálóra, sikertelenül.
Egy tengeralattjáró torpedót lő ki a brit DUBLIN cirkálóra, sikertelenül.
Egy tengeralattjáró a krétai Martello Foktól délnyugatra 112 mérföldre elfogja a *Den of Crombie* (4949 t) brit kereskedelmi hajót.

1915. NOVEMBER

09. A DINARA felderítést hajt végre Pelagosa előtt.
Az U4 befut Cattaróba.
Az U11 hazatérésekor nekiütődik a *Dalmat* gőzösnek és megsérül a merülési vezérsíkja, amiért 19-ig dokkban áll.
Egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a Parenzo előtt aknakeresést végző 79T ellen.
A német U38 (osztrák-magyar hadilobogót viselve) megtorpedózza a *Firenze* (3960 t) olasz gőzöst, melynek utasai között amerikai állampolgárok is voltak.
10. Parenzo előtt egy ellenséges tengeralattjáró sikertelenül torpedót lő ki a SCHARFSCHÜTZE rombolóra.
A 67F torpedónaszádót Polából áthelyezik Cattaróba.
Az U15 Lissába érkezik és a következő napot is a kikötőben tölti.
Elsüllyed a *Bosnia* (2503 t) olasz felfegyverzett kereskedelmi cirkáló.
Megkezdődik a Negyedik Isonzói Csata (december 3-ig tart).
11. A *Büffel* megérkezik Rose-ba.
Az L42-es hidroplán sikertelenül támadja Città Nuova előtt a B11 brit tengeralattjárót.
12. A 14-es torpedónaszádót vontató KOMET Arlatore közelében megfeneklik. A MAGNET levontatja, majd december 16-ig javítják.
13. A Port Said felé tartó olasz *Firenze* gőzöst elsüllyeszti egy tengeralattjáró.
A Szövetségesek úgy határoznak, hogy Brindisin keresztül látják el utánpótlással Szerbiát.
16. ***Az osztrák-magyar és német csapatok tovább nyomulnak előre Szerbiában.***
18. A WILDFANG és a SCHARFSCHÜTZE a Velence elleni repülő-támadást biztosítja.
Cattaróban megalakul a teljes német U-boot flottilla.
Egy tengeralattjáró Máltától délkeletre 150 mérföldre elsüllyeszti az *Enosis* (3049

- t) brit szénszállítót.
19. Az U16 Montenegró és Albánia előtt őrzátozik 24-ig.
Az U17 tengeralattjárón hengereserét hajtának végre.
20. A RÉKA felderítést hajt végre Pelagosa előtt.
Az U1-et áthelyezik Triesztbe.
Az U16 a Rodoni Fok előtt átvizsgálja a *Fiore Albania* vitorlást, majd elengedi.
21. ***A szerb kormány visszavonul az albániai Prizrendbe.***
22. Kifut Sebenicoból a HELGOLAND, SAIDA, CSEPEL, TÁTRA, BALATON, LIKA (I), ORJEN, TRIGLAV (I), HUSZÁR, TURUL, WILDFANG, STREITER, ULAN, USKOKE, a 74T, 75T, 76T, 77T, 50E, 51T, 73F, 53T, 54T, 56T az Otrantói-szoros felé erőszakos felderítésre. A CSEPEL kazánhiba miatt visszafordul.
Az U14 átvizsgál egy vitorlást.
Az U15 kifut Sebenicoból Pelagosa, Manfredonia és Bari felé.
Behívják a *Motorboot VII*-et a sebenicói Repülő Állomás szolgálatára.
23. A LIKA (I) megállítja, a TRIGLAV (I) pedig elsüllyeszti az olasz *Kalmara* vitorlás hajót.
A TÁTRA elsüllyeszti a lisztet szállító olasz *Palatino* (140 t) gőzöst, a legénységét az ORJEN kimentti.
A felderítés során elsüllyeszti még a *Gallinara* sönert / Q-hajót (106 t, a *Nostra Signora del Boschetto* ex-motoros sönert).

1915. NOVEMBER

23. A WILDFANG a Velence elleni légitámadást biztosítja.
Az U16 elsüllyeszti az *Unione* olasz motoros-vitorlás hajót, majd sikertelen torpedótámadást hajt végre két gőzös ellen San Giovanni di Medua kikötőjében.
Az olaszok megkezdik a szerb hadseregnek az utánpótlások szállítását (a művelet 1916 májusáig tart).
200 000 fő szerb elkezd a 100 mérföldes visszavonulását Albániába.
24. ***Az osztrák-magyar csapatok elfoglalják Mitrovicát, a német csapatok pedig Pristinát.***
San Giovanni di Medua kikötőjében egy tengeralattjáró és repülőgép lövi a francia *Harmonie* gőzöst.
Az U16 visszatér a Cattarói-öbölbe.
A *Ruby* (198 t) brit trawler hajótörést szenved Kréta előtt.
25. A *Motorboot 4*-et behívják a trieszti Tengeralattjáró Állomásra.
A *Sirio* vontatót visszaadják a tulajdonosainak.
Behívják trieszti szolgálatra a *Tender Nr. 8*-at.
26. Az U15 Cattaróba érkezik, majd a Drin-öbölben őrzátozik.
27. Behívják Cattaróba a Tengeralattjáró Állomásra a *Motorboot IX*-et.
Egy tengeralattjáró a tuniszi Bon Foktól kelet-délkeletre 20 mérföldre elfogja a *Kingsway* (3647 t) brit kereskedelmi hajót.
28. A *Motorboot ?*, a polai futárcsónak elpusztul egy robbanástól.
29. Cattaróba vezénylik a HELGOLAND és NOVARA könnyűcirkálókat, hat rombolót, hat torpedónaszádót és egy olajszállítót.
A Fekete-tengeren zátonyra fut és elpusztul a német UC13.
Máltától keletre 50 mérföldre egy tengeralattjáró elfogja a *Malinehe* (1868 t) brit kereskedelmi hajót.
Egy tengeralattjáró elsüllyeszti az *Algerien* francia gőzöst.
30. ***A montenegrói csapatokat visszaszorítják Plevlje felé. Bulgár csapatok***

elfoglalják Prizrendet.

Máltától kelet-délkeletre 95 és 112 mérföldre egy tengeralattjáró elfogja a *Colenso* (3861 t) és a *Langston Hall* (4437 t) brit kereskedelmi hajókat.

1915. DECEMBER

További szövetséges driftereket küldenek az Otrantói-tengerzárhoz.

Az U1 a Trieszti-öbölben őrzáratozik.

01. A Cattaróból kifutott német U38 és UC12 löszereket tesz partra a líbiai lázadók számára.

A NOVARA könnyűcirkálót áthelyezik a cattarói flottabázisra.

Az 51T futópróbákat hajt végre.

A 85F torpedónaszád csatlakozik a flottához.

Az U15 támadásra indul egy tehergőzös ellen, de az eltűnik a ködben, és egy LIVERPOOL osztályú cirkáló intéz ellene támadást.

Összesen 98 brit drifter állomásozik Brindisiben.

Máltától kelet-délkeletre 100 mérföldre a német U33 elsüllyeszti a *Clan Macleod* (4796 t) brit kereskedelmi hajót, melynek csónakba szálló legénységére a tengeralattjáró tüzet nyit. 12 mérfölddel odébb a tengeralattjáró elfogja az *Umeta* (5312 t) brit kereskedelmi hajót.

1915. DECEMBER

02. Kifut Cattaróból az U4, hogy albán ügynököket tegyen partra a Mati-folyó torkolatánál.

Az U15 befut Cattaróba.

Máltától 160 mérföldre kelet-délkeletre egy tengeralattjáró elfogja a *Commodore* (5858 t) brit kereskedelmi hajót.

03. ***A Negyedik Isonzói Csata vége.***

Az osztrák-magyar csapatok elfoglalják a Szerbia déli határánál lévő Monastirt.

Kifut Cattaróból őrzáratra az U16, de a pörgettyűs tájoló meghibásodása miatt visszafordul, és csak másnap indul el.

Az U4 kifut Cattaróból az albán partok előtti őrzáratozásra.

04. ***Megnövelik a Durazzóban és Valonában állomásozó olasz csapatok létszámát.***

Az olasz INTREPIDO (672 t) rombolót, a *Memphis* francia gőzöst és a *Re Umberto* (3000 t) csapatszállítót Valona előtt elsüllyeszti a német UC14 által telepített aknák.

Az U17-re felszerelnek egy 3,7 cm-es gyorstüzelő löveget.

Az U4 sikertelen torpedótámadást hajt végre egy ellenséges cirkáló ellen.

Éjjel kifut Albánia felé Horthy sorhajókapitány vezetésével a NOVARA, HUSZÁR, PANDÚR, TURUL, WARASDINER, valamint a 61T, 66F és a 67F.

Az U11-re új periszkópot szerelnek fel.

Újra bérbe veszik a Zoe Cosulich gőzöst, hogy Castelnuovóban lőszerraktárként szolgáljon.

- 04-05. A PANDÚR San Giovanni di Meduát lövi.

05. ***Az osztrák-magyar csapatok Plevljénél és Focánál visszaszorítják a montenegrói csapatokat.***

A NOVARA, HUSZÁR, TURUL, PANDÚR, WARASDINER, a 61T, 66F és a 67F San Giovanni di Meduát kikötőjére mér tűzcsapást. Elsüllyesztenek 4 gőzöst, (köztük két olaszt meg a görög *Thyra* gőzhajót, melyek még Montenegró részére

szállítottak lőszer), 10 nagy vitorlást és 5 kisebb szállítóhajót.

A visszaúton fogságba ejtik a Bojana torkolatában megfeneklett FRESNEL (391 t) francia tengeralattjáró személyzetét, a tengeralattjárót pedig elpusztítják.

A DINARA és a RÉKA felderítésen Pelagosa előtt.

A BALATON, CSEPEL és a TRIGLAV (I) harci bevetésen az Otrantói-szorosban.

Az U16 átvizsgálja a *Xephania* vitorlást, majd elengedi.

A *Hollybank* brit drifter tűzpárbajt vív egy az Otrantói-tengerzárnál észak felé tartó tengeralattjáróval.

Olasz csapatokat küldenek Valonából Durazzo biztosítására.

- 05-06. Sebenicoból kifut a HELGOLAND, SAIDA, CSEPEL, TÁTRA, BALATON, LIKA (I), ORJEN, TRIGLAV (I) az Otrantói-szorosba felderítésre, de nem találkoznak egy hajóval sem. A bevetésről visszatérőben a rombolók (CSEPEL, TÁTRA, BALATON, LIKA (I), ORJEN, TRIGLAV (I)) behatolnak Durazzo kikötőjébe, ahol elsüllyesztenek négy albán és egy olasz tehergőzöst, majd aknákat telepítenek San Giovanni di Medua előtt.

A 74T, 75T, 76T, 77T, 52T, 58T, 59T Curzolánál biztosítja a HELGOLAND csoport visszatérését, míg a TURUL, HUSZÁR, WILDFANG, Pelagosa körül lát el őrszolgálatot.

A TURUL ellen két ellenséges tengeralattjáró hajt végre egyszerre sikertelen torpedótámadást. Az egyik torpedó a romboló gerince alatt halad el.

1915. DECEMBER

06. ***ALBÁNIA HADAT ÜZEN A KÖZPONTI HATALMAKNAK.***

07. A 78T Cattaróba érkezik.

Az U16 elfogja és Cattaróba kíséri a montenegrói katonákat, fegyvert és lőszer szállító *Fiore Albania* vitorlás-gőzöst.

Az U4 befut Cattaróba.

Behívják a *Lucy* motoros naszádot, hogy Parenzoban a Tengeri Aknász Parancsnokságnál szolgáljon.

Alexandriától északnyugat-nyugatra 24 mérföldre egy tengeralattjáró elfogja a *Veria* (3229 t) brit kereskedelmi hajót.

08. A CSIKÓS aknát keres Pola előtt.

Kifut Cattaróból az U4.

Az 51T újból szolgálatba áll Sebenicoban (lásd szeptember 9-ét).

09. A WILDFANG repülőgép bevetéseket támogat.

A VELEBIT és a 73F felderítésen Pelagosa előtt.

A 74T torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.

Az U4 felrobbantja a *Papagallo* vitorlást, míg a *Gjovadje* vitorlást Cattaróba vontatja.

Egy tengeralattjáró Alexandriától 190 mérföldre nyugat-északnyugatra elfogja a *Busiris* (2705 t) brit kereskedelmi hajót.

10. ***Súlyos harcok az olaszországi Lardaro és Riva körzetében.***

A SCHARFSCHÜTZE repülőgép bevetéseket támogat, megtalálja Porer előtt az L69-es hidroplánt és bevontatja Polába.

Az U11 átvizsgálja az *Erzen* vitorlást.

Hat francia romboló és két tengeralattjáró érkezik Brindisibe a szerbek megsegítésére.

Befejeződik Valonánál az olasz csapatok összevonása.

11. Sikeres hidroplán támadás Ancona ellen.

12. A RÉKA, a DINARA és a VELEBIT tengeralattjárók után kutat Sebenico előtt. A szövetséges haditengerészetek megkezdik a szerb csapatok evakuálását Albániából (mely 1916. április 5-ig tart).
13. A SZENT ISTVÁN csatlakozik a flottához. A WILDFANG légitámadást biztosít.
14. ***Az osztrák-magyar csapatok elfoglalják Vranja Gorát.***
Az olaszok megkezdik az osztrák-magyar hadifoglyok Albániából Szardíniára való elszállítását a *Dante Alighieri* és az *America* csapatszállítókkal és három francia gőzössel. Az első két hétben 17 000 főt evakuálnak Valonából.
15. Az ORJEN Polába érkezik.
16. A KOMET újra szolgálatba áll.
Az 53T Polába érkezik javításra, mely 1916. január 12-ig tart.
Behívják a polai Haditengerészeti Repülő Állomásra szolgálatra a *Fauno* motoros naszádot, és lefoglalják hadiszolgálatra a *Tender Nr. 20*-at.
17. ***A montenegrói csapatokat végleg kiűzik a Boszniában lévő utolsó pozícióikból (Bjepolje és Gelebic).***
A HIPPOS Polába érkezik
- 17-18. A NOVARA, a 74T, 75T, 76T és 77T bevetésen az Otrantói-szorosban.
18. Az U11 dokkba áll javítás céljából 30-ig.
Az U15 felrobbantja az *Erzen* vitorlást.

1915. DECEMBER

19. A SZIGETVÁR Polába érkezik.
Az U16 kifut Cattaróból az albán partok elé.
A Cattaro felé tartó német U39 ágyútűzzel Saseno szigete előtt elsüllyeszti az otrantói tengerzárhoz tartozó *Lottie Leask* (94 t) brit driftert.
Troubridge ellentengernagyot kinevezik San Giovanni di Medua parancsnokává.
Olasz csapatok érkeznek Durazzoba Valonából.
20. A VELEBIT Polába érkezik dokkolás és javítás céljából, mely 1916. március 26-ig tart.
A WARASDINER átvesz egy konvojt a Sabbioncello Csatornában és Cattaro felé hajózik.
A TRIGLAV (I) Sebenicoból Cattaróba megy.
A HELGOLAND könnyűcirkálót, a TÁTRA, BALATON, CSEPEL rombolókat, valamint a 70F és 81T torpedónaszádokat áthelyezik Cattaróba.
A 73F torpedónaszádot Sebenicoból áthelyezik Polába.
21. A CSEPEL megérkezik Cattaróba, a TÁTRA Gjenovicba.
Az U15 San Giovanni di Medua előtt megállítja és felrobbantja a lőszert szállító *Figlio Prelogiona* vitorlást.
Az U16 visszatér Cattaróba.
Egy olasz romboló elsüllyeszt egy felfegyverzett osztrák-magyar hajót.
22. ***Megkezdődik a szerb hadsereg evakuálása Albániából Olaszországba, Marseille-be, Korzikára és Korfura.***
A *Fauno* motoros naszádot polai kikötői szolgálatra vezénylik.
Behívják a polai Repülő Állomásra a *Manon II* motoros naszádot (december 30-án megvásárolják).
A *Toro* motoros naszádot lefoglalják a polai Repülő Állomás számára.
23. Módosításokat rendeltek meg a három 4800 tonnás cirkáló számára (még 1914. május 16-án rendelték meg, de a valóságban ez építésük nem kezdődött meg).

- A *Belrorie* gőzöst újból kibérlik a sebenicoi mentési munkálatokhoz.
24. A 61T Sebenicoba érkezik.
Légítámadás San Giovanni di Medua ellen, négy vitorlás hajó elsüllyed.
Egy tengeralattjáró torpedóval elsüllyeszti a *Ville de Ciotat* francia személyhajót, veszteség 80 fő.
25. Péter szerb királyt Olaszországba menekítik.
Az U16 kifut az albán partok elé.
26. A francia kormány parancsot ad a szerbek Tuniszba történő evakuálására, és a feladat megkezdésére Brindisibe küldi a JULES MICHELET (13 105 t) és a VICTOR HUGO (13 108 t) páncélos cirkálókat.
Az U16 motorhiba visszatér Cattaróba.
27. A 85F aknakeresést folytat.
A PANDÚR Polába indul kazáncserére, közben az U16-ot vontatja.
28. A HELGOLAND a Brindisi és Durazzo közötti felderítésre fut ki a BALATON, CSEPEL, LIKA (I), TÁTRA és a TRIGLAV (I) rombolókkal. A túlélőket szedi fel.
Az U15 Cattaróba érkezik.
Az U16 Polába érkezik javításra.
A *Tender Nr. 20*-at visszaadják a tulajdonosainak.

1915. DECEMBER

29. Az U15 órjáraton Durazzo előtt.
A HELGOLAND és a rombolócsoport (CSEPEL, TÁTRA, BALATON, TRIGLAV (I), LIKA (I)) támadást intéz a Durazzo kikötőjében lévő hajók ellen. Az odavezető úton a HELGOLAND legázolja a MONGE (398 t) nevű francia tengeralattjárót, mely Cattarótól 25 mérföldre délre a felszínen az akkumulátorait töltötte, és amelyet azután a *BALATON* süllyeszt el tüzérségi tűzzel. A személyzetét, a hajójával önként elsüllyedő parancsnokát (Morillot sorhajóhadnagy) kivéve, a CSEPEL kimentti.
A HELGOLAND elsüllyeszt egy görög gőzöst.
A durazzói kikötőben az előre jelzett rombolókat nem találják, és a kifelé igyekvő LIKA (I) és a TRIGLAV (I) rásodródik egy olaszok által telepített aknamezőre. A LIKA (I) elsüllyed, a TRIGLAV (I) súlyosan megsérül. A CSEPEL majd a TÁTRA vontába veszi, de amikor az ellenséges hajók felzárkóznak, elsüllyed.
A nyílt tengeren lévő olasz QUARTO (3271 t), a brit DARTMOUTH (5250 t) könnyűcirkáló, valamint a kifutó olasz NINO BIXIO és a brit WEYMOUTH cirkáló, a francia CASQUE, RENAUDIN, COMMANDANT BORY, BISSON, COMMANDANT LUCAS, és az olasz ABBA, NIEVO, MOSTO, PILO romboló üldözőbe veszi és bekeríti a visszavonuló osztrák-magyar hajókat. A hajók tűzpárbajt vívnak egymással, majd az osztrák-magyar hajók az ellenség T-jét keresztezve kimenekül a csapdából és befut Cattaróba.
29. A Metkovicsból elindult *Kupa* gőzöst a Planka fok előtt megtorpedózza az ARCHIMÈDE (598 t) vagy egy olasz tengeralattjáró. A gőzös partra fut de nem sikerül leszábadítani. A DINARA felszedi a túlélőket, az 51T pedig a holttesteket.
A 71F Polába érkezik.
Behívják a polai Haditengerészeti Repülő Állomásra szolgálatra az *Alga* motoros naszádot
- 29-30. A NOVARA és öt torpedónaszád felderítést hajt végre az Otrantói-szorosban.

30. A NOVARA, a 78T, 80T, és a 81T bevetésen az Otrantói-szorosban és Brindisi ellen.
Az U17 Gjenovicba érkezik.
Krétától délre 70 mérföldre a német U38 elsüllyeszti a *Persia* (7974 t) brit (P & O) felfegyverzett postahajót, veszteség 334 fő.
Krétától délkeletre 66 mérföldre egy tengeralattjáró elsüllyeszti a *Clan Macfarlane* (4823 t) brit felfegyverzett postahajót.
A TÁTRA megérkezik Sebenicoba.
31. A 85F torpedónaszádot áthelyezik Gjenovicba.
Az U17 kifut Cattaróból a montenegrói és az albán partok előtti őrzőjáratokra.
Ebben az időben 6 német U-boot állomásozik az Adrián.

